

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Barnbokens betydelse för barns lärande och utveckling i förskolan - ur förskollärares och barnskötares perspektiv

Camilla Trolle
Shabir Adnan

Akademien för utbildning, kultur och kommunikation
Pedagogik
Självständigt arbete – förskolepedagogiskt område
Grundnivå, 15 hp.

Handledare:
Examinator:
Termin: 7

Johannes Rytzler
Eva Ärlemalm Hagsér
År 2020

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Akademien för utbildning

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE

kultur och kommunikation

Kurskod: PEA 098

15 hp

Termin: 7

2020

SAMMANFATTNING

Camilla Trolle & Shabir Adnan

Titel-Barnbokens betydelse för barns lärande och utveckling i förskolan

Årtal 2020

Antal sidor: 35

Sammanfattning

Syftet med vår studie var att ta reda på hur förskolepersonal resonerar kring barnbokens funktion för barns lärande och utveckling. Finns det ett syfte med valet av barnbok? Hur blir *alla* barn delaktiga under en lässtund och hur arbetar pedagoger för att få alla barns röster och önskemål tillgodosedda? Finns en bakomliggande tanke när det gäller val av barnbok? Vi har intervjuat fyra förskollärare och fyra barnskötare på två olika förskolor. Hur beskriver de deltagande förskolepersonalen undervisningen utifrån barnboken och vad kan det tillföra barnen kunskapsmässigt? Denna studie utgår från en kvalitativ forskningsansats. Genom kvalitativa intervjuer med fyra förskollärare och fyra barnskötare har vi inhämtat material till vår undersökning. Utifrån det sociokulturella perspektivet valdes några begrepp som användes för att tematisera och analysera det insamlade materialet. I resultatet synliggörs pedagogernas resonemang kring användning av barnböcker. Förskollärarnas och barnskötarnas arbetssätt utgår från de didaktiska frågorna vid användning av barnböcker. Den deltagande förskolepersonalen i studien strävar efter skapandet av förutsättningar som främjar barns lärande och utveckling genom barnböcker. Slutsatsen av denna studie är att barnboksaktiviteter anses främjabarns lärande och utveckling men att detta är avhängigt förskolans miljö och pedagogernas litteracitetkompetens.

Nyckelord: Socialt samspel, vuxnas förhållningssätt, barns perspektiv, språkutveckling, sociokulturellt perspektiv, barnböcker, pedagoger, förskolan.

Innehållsförteckning

Vi har använt referenssystem APA-6

1 Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	2
1.2 Uppsatsens disposition.....	2
2 Bakgrund.....	2
2.1 Barnbokens betydelse för barns utveckling och lärande.....	3
2.2 Tidigare forskning.....	4
2.2.1 Litteracitet i förskolan.....	5
2.2.2 Berättande och högläsning i förskolan.....	5
2.2.3 Lek med barnboken som stöd.....	6
3 Teoretisk bakgrund – Sociokulturellt perspektiv.....	7
3.1 Mediering genom artefakter.....	8
3.2 Proximal utvecklingszon.....	9
3.3 Kreativitet.....	10
3.4 Fantasi.....	10
4 Metod.....	11
4.1 Forskningsdesign.....	12
4.2 Urval.....	12
4.3 Datainsamlingsmetod.....	12
4.4 Genomförande och analysmetod.....	13
4.5 Tillförlitlighet.....	14
4.6 Etiska aspekter.....	14
5 Resultat.....	15
5.1 Beskrivning av barnböcker.....	15
5.2 Barnböcker och den sociala förmågan.....	16
5.3 Barnböcker och pedagogers förhållningssätt.....	17
5.4 Barnböcker och den fysiska miljön.....	19
5.5 Barnböcker och undervisning.....	20
5.6 Barnböcker ur pedagogernas praktiska erfarenheter.....	21
5.7 Sammanställning av delteman.....	22
5.8 Summering av teman.....	23
6 Analys.....	23
6.1 Valet av barnbok i relation till mediering.....	23
6.2 Hur bidrar barnboken till en proximal utvecklingszon.....	24
6.3 På vilket sätt bidrar mediering genom artefakter till språkutveckling.....	25

6.4 Barnböcker och kreativitet	26
7 Diskussion	27
7.1 Litteracitet i förskolan	27
7.2 Berättande och högläsning i förskolan.....	28
7.3 Lek med barnboken som stöd	29
7.4 Metoddiskussion	29
7.5 Slutsatser.....	30
7.6 Studiens relevans för förskolläraryrket.....	30
7.7 Förslag till fortsatt forskning	30
8 Referenser	32
Bilaga 1	34
Bilaga 2	35

1 Inledning

Barnböcker har historiskt sett haft olika syften och mål beroende på samhällets kontext och syn på barn. Barnböcker utgör en del av barns lärande där olika budskap förmedlas och kommuniceras genom till exempel högläsning. Det som barn, förskollärare och barnskötare vill förmedla med hjälp av barnböcker är avgörande för barns lärande och utveckling. Barnböckers innehåll och syfte förändras beroende på den sociala eller samhälleliga kontexten, vilket skapar förutsättningar för barnen att vara delaktiga aktörer både som barn och framtidens vuxna.

Utifrån förskolans läroplan har förskollärarna och barnskötarna det yttersta ansvaret för barns lärande och utveckling, vilket bland annat innebär att förskolans verksamhet ska tillgodose varje barns litteraturbehov. Skolverket (2018) beskriver vikten av att barn får ta del av högläsning och att samtala kring texter och litteratur. En stimulerande barnboksmiljö skapar en utgångspunkt för barnens språkutveckling genom att de får möjlighet att lära, tänka och kommunicera. Utifrån läroplanens mål läggs grunden för utveckling, barn mognar genom samspel och kommunikation och på så sätt ökar deras kunskaper i ett samhälle som ständigt förändras.

Vårt intresse för barnbokens betydelse för barns lärande och utveckling startade under vår VFU, där vi konstaterade att högläsning och barnböcker används på många olika sätt beroende på vilken pedagog som undervisar. Vi ville fördjupa oss i ämnet för att få en större förståelse när det gäller användning av barnböcker och synliggöra pedagogernas perspektiv på barnböcker. Utifrån våra egna erfarenheter är det viktigt hur man läser, att läsa med inlevelse och samtala kring innehållet. Som förskollärare kan en barnbok kombineras med andra verktyg/redskap för att göra bokens innehåll mer konkret. Det är även viktigt att barn får vara delaktiga under barnboksaktiviteter. Att både personlig förståelse och text diskuteras, jämförs och relateras till är enligt Williams, Sheridan och Pramling Samuelsson (2000) det bästa villkoret för barns sociala samspel. Skolverket (2018) redogör i förskolans läroplan om vikten av att kommunicera med andra på grund av att det stödjer språkutvecklingen.

”Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften”. (Skolverket, 2018, s. 14).

Att kunna se barns lärande ur olika synvinklar och hur förskolepersonal arbetar med barnboken på olika sätt i förskolan är något vi vill lära oss mer om. En barnbok kan påverka barns lärande och utveckling genom att vara ett redskap för mediering. Människor möter inte världen direkt, i stället medieras relationen till omvärlden med hjälp av artefakter (Strandberg, 2006). Innehållet i en barnbok kan medieras med hjälp av olika barnboksaktiviteter såsom högläsning, dramatisering och estetiska aktiviteter. Barnböcker ses som en medierande artefakt som kan påverka

barn, förskollärare och barnskötare. Barnböcker påverkar därmed individer på olika sätt, beroende på betraktarens tidigare erfarenheter och kunskaper.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur förskollärare och barnskötare resonerar kring barnbokens funktion för barns lärande och utveckling.

1. Vilka kunskaper och kompetenser uppfattar förskollärare och barnskötare att barn utvecklar genom barnböcker?
2. Vilka didaktiska val gör förskollärare och barnskötare i samband med högläsning?

1.2 Uppsatsens disposition

I inledningen synliggörs vikten av barnböckers effekt på barns lärande och utveckling utifrån ett historiskt och vetenskapligt perspektiv, där förskolans läroplans mål synliggör vikten av barnboksaktiviteter. I kapitel två, bakgrundskapitlet, tas tidigare forskning som berör barnböckers påverkan på barns lärande och utveckling upp. Efter bakgrundskapitlet redogör vi för den teoretiska utgångspunkten som är det sociokulturella perspektivet. Vi har valt att använda följande begrepp inom teorin: *mediering genom artefakter*, *proximal utvecklingszon*, *kreativitet* och *fantasi*. Anledningen till valet av det sociokulturella perspektivet och dess begrepp är att vi vill få förståelse för barnboksaktiviteter utifrån deras sociala och kommunikativa dimensioner. Förskolans verksamhet är en mötesplats för olika barn och pedagoger vilket gör att barnboksaktiviteter såsom läsning påverkas av omgivningens interaktion. En barnboksaktivitet som exempelvis högläsning kan förstås bättre utifrån den sociokulturella begreppsapparaten eftersom det sker en interaktion mellan barn-barn och barn-pedagog under aktiviteten. Vi beskriver i kapitel tre det sociokulturella perspektivet. I kapitel fyra tydliggör vi för och motiverar våra metoder som vi använt oss av vid datainsamling och analys av vårt material till studien. Vi förklarar även varför och hur vi genomfört våra intervjuer och i vilket syfte. Vidare, i kapitel fem beskriver vi och tydliggör vårt resultat och de olika delteman vi utgått ifrån. Det övergripande temat i studien är barnböckers betydelse för barns lärande och utveckling i förskolan ur ett barnskötare-och förskolläraperspektiv. Analys (kapitel sex) och diskussion (kapitel sju) handlar om våra tolkningar av materialet där vi kopplar vårt resonemang till våra respondenters svar och till teori och tidigare forskning.

2 Bakgrund

Under denna rubrik kommer studiens bakgrund att presenteras. Vi redogör för hur pedagoger kan arbeta med barns språkutveckling och sociala samspel utifrån barnböcker och vi diskuterar barnbokens funktion i förskolans undervisning.

2.1 Barnbokens betydelse för barns utveckling och lärande

”I en värld utan böcker uppstår ingen läsfärdighet. I en värld utan kommunikation uppstår inget språk” (Strandberg, 2006, s.20).

Det är tydligt att barn lär av varandra och den medvetenheten har ökat genom tiderna, det visas genom en historisk tillbakablick på svenska styrdokument och läroplaner. Förr ansåg man att undervisning handlade om att den vuxne lär ett barn på grund av att den vuxne kunde förmedla kunskaper som den ansåg att barnet behövde (Williams et al., 2000). Idag arbetar förskolepersonal utifrån barnets egna förmågor och förutsättningar, alltså det enskilda barnet är i fokus. En viktig aspekt är också att barn lär av varandra, den som är mer kunnig lär den som är mindre kunnig för att till slut kunna lära sig själv (Strandberg, 2006).

Att få möjlighet att ställa frågor, argumentera och förmågan att leka med ord gynnar språkutvecklingen och barnet tränas på samspel och kommunikation (Skolverket, 2018). Lindö (2017) tar upp vikten av boksamtal och hon konstaterar att det inte är tillräckligt att läsa eller berätta för barnen utan det är samtalet kring boken som är väsentligt för barns språkutveckling. Samtal om det lästa ger möjlighet att utmana barns olika föreställningar och tankar som då fördjupar förståelsen av högläsningen. Pedagogens uppgift är att tillsammans med barnen välja fängslande och intressanta böcker som leder vidare till frågor, diskussioner och sociala samtal (Lindö, 2017).

Kommunikation och språk är något vi människor använder oss av varje dag och barn behöver öva och upprepa mycket av det som undervisas i förskolan. För att göra sig förstådd och för att få en förståelse för medmänniskor och för det samhälle vi lever i är böcker en avgörande del. Om barn får leka med ord, uttrycka tankar, ställa frågor kring texter, berätta och kommunicera med andra så ökar deras ordförråd och ett nyanserat talspråk tar form (Skolverket, 2018).

Fantasi ökar barnens lust att leka och lära och barnböcker, sagor och berättelser skapar förutsättningen för fantasi (Lindö, 2017). Författaren menar att både faktaböcker och fantasiböcker är utgångslägen för att väcka barns lust att uttrycka sig på olika sätt, genom exempelvis bild, samtal, drama och text. Den kulturella världen har sitt ursprung i den mänskliga fantasin och enligt Skolverket (2018) ska förskolans undervisning ge utrymme för barns fantasi, kreativitet och barns egna initiativ. Det är viktigt att pedagoger reflekterar över hur kreativitet och fantasi kan uppstå i verksamheten och att de utmanar barnen oavsett vilka pedagogiska situationer de befinner sig i (Johansson & Pramling Samuelsson, 2006). Kreativitet är något som ständigt utvecklas hos barn och Strandberg (2006) menar att alla kreativa processer skapas genom att man lånar idéer, tankar och färdigheter från andra människor. Förskolans uppgift är att utveckla barns kreativitet, fantasi och lusten till att lära och leka (Skolverket, 2018). För att ta tillvara på barns nyfikenhet och deras vilja att ställa

frågor och samtala om texter är det pedagogens ansvar att genom med intressanta frågor inspirera barnen till samtal och frågeställningar kring läsningen (Lindö, 2017). Författaren beskriver också vikten av att pedagoger ställer öppna frågor som de själva inte vet svaret på för att samtalet ska bli riktigt intressant och spännande. Att kombinera barnboken med verktyg/redskap kan vara gynnsamt för att göra bokens innehåll mer tydligt.

Förskolans miljö ska vara utformad på ett sätt som bjuder in till nyfikenhet och lek som leder barn vidare i sin utveckling och sitt lärande (Skolverket, 2018). Enligt Strandberg (2006) ska miljön förmedla förväntningar, kunskaper och känslor så lek och lärande uppstår. Författaren har även gjort en checklista för rumsliga förändringar i enlighet med Vygotskijs perspektiv ”det sociokulturella perspektivet”. Interaktioner - finns det utrymme för olika samspel i rummet? Aktiviteter - vad kan man göra i detta rum? Artefakter – vilka verktyg/redskap finns tillgängliga för barn? Kreativitet – har barnen möjlighet att tillföra eller ändra något i rummet? På grund av att interaktioner är något som barn behöver för att ha möjlighet att utvecklas är det viktigt att de har rum som underlättar interaktioner och samspel samt att barnen är delaktiga i utformningen av miljön (Strandberg, 2006). Det går i linje med Skolverket (2018) som säger att förskolan ska se till att miljön bjuder in till lek, utveckling och lärande.

”Kreativitet finns överallt där en människa fantiserar, kombinerar, förändrar och skapar nytt, vad det än må vara, hur obetydligt detta nya än kan förefalla vara jämfört med vad genierna skapar” (Strandberg, 2006, s.100).

Förskolans miljö ska vara inbjudande och kreativ där fantasin har sin plats och att böcker alltid finns tillgängliga. Genom att läsning kombineras med andra uttrycksformer får barnen möjligheter att kommunicera flerstämmigt och uttrycka sig på olika sätt (Eriksson, 2017). Förskolans ansvar är att utveckla miljöer som innehåller intressant pedagogiskt material och som inspirerar till barns lärande och utveckling. Det är också av vikt att barns uppmärksamhet stimuleras genom att få dem nyfikna och kreativa (Skolverket, 2018).

2.2 Tidigare forskning

I den här delen kommer vi med stöd i tidigare forskning att lyfta hur literacy, berättande/högläsning och lek kan bidra till barns språkutveckling och hur förskolepersonal kan arbeta kring detta.

Våra huvudsakliga sökområden som vi härlett ur syftet är våra frågeställningar samt vår redogörelse för relationen mellan förskolans uppdrag och barns möte med högläsning och böcker, som vi presenterade i bakgrunden. För ökad tydlighet, har vi även delat in dem i teman som motsvarar det sätt på vilket vi redovisar vårt resultat. Vi har använt sökord som literacy, högläsning, berättande och förskola utifrån internationell och svensk forskning för att ringa in studiens vetenskapliga kontext. En studie av Johansson et.al (2006) visar att högläsning, dramatisering, samspel, lek,

kreativitet och fantasi är en del av undervisningen som leder till barns ökade intresse för att läsa och skriva.

2.2.1 Litteracitet i förskolan

Literacy översatt till svenska är litteracitet vilket innebär läskunnighet och skrivkunnighet. Inom förskolan sker en förberedande undervisning inför skolan. Litteracitet börjar inte med formellt lärande utan genom människors involvering i aktiviteter i vardagslivet. Litteracitet uppkommer i samspel och interaktion med andra (Björklund, 2008). I sin forskning beskriver hon att barns egen livsberättelse växer genom interaktion med omgivningen och det sker hela livet. Litteracitet är en social aktivitet och grunden i ett system av kommunikation genom symboler och (Lindö, 2017).

En studie av Yazici och Bolay (2017) som utfördes i Turkiet visade att kreativa berättelsebaserade dramaaktiviteter ökat barns användning av verb och substantiv samt ökat ord, siffror och totala mängden meningar som används av barnen. Barns språk, verbala kommunikation och lyssningsförmåga stöds av berättelser och det är av stor betydelse för barns lärande och utveckling.

”Berättelser har en brofunktion mellan de språk som används i utbildningsmiljön från en tidig ålder och i vardagen, för ett barn i utveckling. Berättelserna, som är viktiga för utvecklingen av förskolebarnens kommunikationsförmåga, är grunden för förskolan utbildningsprogram” (Yazici & Bolay, 2017, s. 815).

Björklund (2008) belyser i resultatet av sin avhandling att ramsor och rim samt att berätta om bilder är centrala delar för de yngre barnens litteracitet. Författaren menar att litteracitet handlar om att barns aktiva deltagande skapar specifik kunskap genom olika interaktioner med omvärlden redan från födseln. Barn handskas med olika utföranden av litteracitet och om de deltar tidigt, redan i förskolan uppstår en möjlighet att skaffa sig kunskaper inom området.

2.2.2 Berättande och högläsning i förskolan

En välplanerad och stimulerande miljö där böcker finns tillgängliga är viktig för att fånga barns intresse och nyfikenhet (Björklund, 2008). I tidigare forskning har det framkommit att barn behöver erfara och möta språk- och händelser i samband med skriftspråk, gör de det så bildas ett eget initiativ till egen utveckling och sitt eget lärande. För att få möjlighet att nå dessa mål behövs en miljö som bjuder in och uppmuntrar barnet. Norlings (2015) studie visar att meningsskapande och motivation är betydelsefullt för barns lust att lära och finns det kulturellt uttryck i förskolemiljön så är det en utgångspunkt för lärande och språkutveckling.

Undervisningen ska bidra till barnens sätt att samspela, samtala och lära utifrån olika samband och för olika ändamål. Språkutvecklingen sker i sociala sammanhang och är

ett medel för förståelse och uttalanden. Med språket ges föremål sina namn och möjligheten att förklara föremålets betydelse (Björklund, 2008). Genom undervisningen i förskolan ska barnen kunna lära, tänka och kommunicera och det är det som lägger grunden för barns framtid i samhället (Williams et al., 2000).

I resultatet framkom det olika ändamål för högläsning, ett exempel var att läsa böcker för barnen i syfte att få dem lugna men enligt Pihlgren (2019) är det en felaktig utgångspunkt. Hon menar att högläsning kan fylla andra viktiga funktioner för att främja språkutvecklingen och för den sociala samvaron barn befinner sig i. Fantasin och det egna tänkandet blir stimulerade i samband med högläsning och samtal om bilder och text skapar en gemenskap i barngruppen som också leder till nya lekar och nya berättelser (Pihlgren, 2019). Boken förekommer ofta som redskap i samspel med andra. Barnen använder olika sätt att samspele men visar att redskap kan fungera som en länk till kommunikation och interaktion (Björklund, 2008).

För att barn ska få rikligt med redskap för det egna berättandet är interaktioner med fokus på berättande avgörande och han understryker att närmiljön ger barnen berättande erfarenheter (Björklund, 2008). Genom bland annat berättande erövrar barnet det viktigaste verktyget, språket, som är en av grundstenarna och förutsättning för litteracitet. Yazicis och Bolays (2017) forskningsresultat visar att förskolebarns läskunnighet förbättras utifrån berättelsebaserade aktiviteter.

2.2.3 Lek med barnboken som stöd

”För barnet är leken värdefull och rätten till den måste försvaras. Denna rätt förväntar sig barnen också att andra skall respektera” (Johansson & Pramling Samuelsson, 2006, s.17).

I den ovan citerade studien av Johansson och Pramling Samuelsson (2006) beskrivs Lev Vygotskys tankar om fantasi, att det är fantasi som lägger grunden för kreativitet som också har att göra med kombinationsförmåga och nyskapande. Enligt Björklund (2008) är fantasi och kreativitet speciella metoder som mognar i takt med människans erfarenheter. Tidigare forskning av Johansson och Pramling Samuelsson (2006) visar att fantasi och kreativitet är förbunden och hämtas alltid från verkligheten. De menar också att nyskapande kreativitet och innovationer utgår från erfarenheter. Forskningen visar även att barn fantiserar, leker och tänker samtidigt och under leken uppstår tankar, fantasi och kroppsliga uttryck där alla lägen är ständigt närvarande och likvärdiga. Resultatet synliggör pedagogernas tankar kring barns fantasi och kreativitet och berättar att barn ofta leker sådant som de har varit med om och har erfarenheter av, det kan t.ex. vara en dans de kommer ihåg, en händelse de varit med om eller något de är med om i vardagen.

Leken är en förutsättning för barns möjlighet att få pröva, laborera och utforska med språkliga processer. I tidigare forskning konstateras att om barn får tillfällen att vistas i olika miljöer där deras fantasi kan flöda och de kan på ett lekfullt sätt låtsas läsa,

berätta, måla, klottra och så vidare är betydelsefullt för barns lärande och utveckling. (Norling, 2015).

Björklund (2008) beskriver barnboken som ett redskap som ofta förekommer i samspelet med andra. Barnboken som redskap hjälper barnen till att interagera och att kommunicera och att samspela med varandra. För barn behöver boken inte alltid kopplas till läsinriktade aktiviteter utan kan omvandlas till något annat om det finns behov av det i leken. Boken kan ses som ett redskap för berättande, kommunikation och stöd i leken när barnet behöver det. Tidigare forskning resulterade i att berättelser hänför barnen genom att bygga på deras föreställningsförmåga och fantasivärld (Yazici & Bolay, 2017). Barns kreativa lekar berikas av berättelseupplevelser de deltar i och det i sin tur skapar intresset för språk.

Norling (2015) lyfter fram i tidigare forskning att rollekar har en stor roll för barn att processa sina tidigare erfarenheter och det gör de genom att till exempel gestalta en chaufför eller någon ur en film de sett. Även rim och ramsor anses som språkliga verktyg som barn kan utforska språket med. Nya kunskaper och förståelser erövrar i leksituationer

3 Teoretisk bakgrund – Sociokulturellt perspektiv

För att kunna besvara frågeställningen och syftet används det sociokulturella perspektivet som ett ramverk. Inom denna teori fokuseras sambandet mellan människors utveckling och de historiska, kulturella och sociala sammanhang de befinner sig i (Svensson, 2009). När det kommer till barns utveckling blir just det sociala samspelet centralt (Strandberg, 2006). Valet av denna teori ger en djupare förståelse kring barnboksaktiviteter i förskolan, där en barnbok som objekt har påverkan och skapar en interaktion med den sociala respektive fysiska miljön. Barnboksaktiviteter blir en utgångspunkt för lärande och utveckling.

Teorin innehåller ett antal centrala begrepp varav vi har valt ut några som vi anser är relevanta i relation till våra frågeställningar. Först och främst har vi valt begreppen *mediering*, *artefakt* och *proximal utvecklingszon*. Utifrån barns individuella utvecklingsstadier kan förskolläraren och barnskötaren skapa förutsättningar eller stöd med hjälp av barnboksaktiviteter såsom drama, sånger, lekar, reflektioner, högläsning och diskussioner för att främja barnens lärande. I relation till vår studie har vi även valt begreppen *kreativitet* och *fantasi* eftersom med hjälp av dessa två begrepp kan barns lärande och utveckling bli mer synliggjorda. Med hjälp av förskollärare, barnskötare, barnböcker, barnboksaktiviteter samt genom interaktion med andra barn kan kreativitet och fantasi uppstå. Dessa två begrepp kan därför belysa barnboksaktiviteters påverkan på barns lärande och utveckling.

3.1 Mediering genom artefakter

Ett av de centrala begreppen inom den sociokulturella teorin är artefakt. En artefakt är ett redskap som består av två olika slag (Forsberg Ahlcrona, 2009). De två olika redskapen inom det sociokulturella perspektivet omfattar materiella artefakter och intellektuella artefakter (Forsberg Ahlcrona, 2009). Dessa två redskap kan påverka en människas förmåga när det gäller lärande, utveckling och förståelse av omvärlden. Det är människorna som har uppfunnit dessa redskap som återspeglar individens kulturutveckling (Forsberg Ahlcrona, 2009). Redskapen förändras och utvecklas beroende på människans kulturutveckling. Materiella artefakter är fysiska föremål som har skapats av människor för att kunna förstå omvärlden. Intellektuella artefakter såsom språk eller bilder, riktar sig mot människans psykiska funktioner (Forsberg Ahlcrona, 2009).

Det finns tre medierande artefakter som har skapats av sociala praktiker förklarar Jakobsson (2012) och Forsberg Ahlcrona (2009), de kallas för *primära*, *sekundära* och *tertiära*. *Primära* artefakter är fysiska föremål som exempelvis nålar och hammare men även tekniska hjälpmedel som stöder människans behov (Jakobsson, 2012). *Sekundära* artefakter är representation av primära artefakter såsom ett recept eller en kalender för att organisera vardagen för människan Jakobsson (2012). De sekundära artefakterna benämns som ett *externt minne*. De *tertiära* artefakterna är representation av sekundära artefakter och är någon form av tillämpning av exempelvis teorier i praktiken. För att kunna förstå eller vetenskapligt analysera sin omvärld (Jakobsson, 2012).

I ett sociokulturellt perspektiv förstås termerna verktyg och redskap som något som har en teknisk och speciell betydelse för både språkliga och fysiska fenomen som vi människor drar nytta av för att förstå vår omgivning och hur vi är verksamma i samhället som individer (Strandberg, 2006). "Människans relation till världen indirekt. Den sker med hjälp av verktyg, språk, tecken och mellan människor. Det finns något mellan världen och människan. Relationen är medierad." (Strandberg, 2006, s. 201). Det behövs utmanande, intressanta och relevanta verktyg som är kopplade till de utforskande områden. Tillgången till de verktyg och tecken är nödvändiga för att ett lärande ska ske (Strandberg, 2006).

Valet av begreppen *mediering* och *artefakter* är relevanta i relation till vår studie. Den primära artefakten kan vara en barnbok eller ett fysiskt föremål som skapas utifrån en barnbok. Barnböcker kan mediera kreativitet, fantasi, idéer, lärande, kommunikation och även bekräfta barns vardagliga händelser. Detta kan anses som en sekundär artefakt. En barnbok kan skapa förutsättningar för lärande och utveckling beroende på barns utvecklingszon, vilket ger barnet möjlighet att pröva hypoteser eller personliga teorier i praktiken. De tre artefakterna kan existera under en barnboksaktivitet.

3.2 Proximal utvecklingszon

Ett annat centralt begrepp är den proximala utvecklingszonen. Detta begrepp kan förstås genom två mentala funktioner, *interpersonellt* som betyder att lärande sker genom interaktioner mellan individer och den andra mentala funktionen *intrapersonellt* syftar till att personen lär genom sig själv (Strandberg, 2006). Genom språklig utveckling i samspel med andra kan individen tänka själv men förutsättningen för detta är ett socialt sammanhang. Den person som har mer kunskaper och erfarenhet stöttar och vägleder den som är mindre kunnig. Efter vägledning och stöd kan den mindre kunniga tillslut behärska den fysiska praktiken och tankegångar på egen hand. Barn lär sig mer av varandra än på egen hand (Strandberg, 2006) och (Williams et al., 2000).

Det en individ inte klarar själv, klarar individen med en kamrat som kan lite mer (Strandberg, 2006). Aktiviteter i samspel med andra är väsentligt för individens utveckling och lärande vilket Vygotskijs teori synliggör hur barnet lär sig att förstå och behärska sin omvärld genom att samspela med andra, mer erfarna personer. De erfarna personerna hjälper barnet att förstå innebörden av ett ord (Svensson, 2009). Barn intar olika roller till exempel det barn som har mer erfarenhet och kunskaper blir automatiskt en ledare medan de andra barnen blir observatörer som sitter och tittar på och observerar det mer kunniga barnet (Williams et al., 2000). Exempel på det kan vara om ett barn sitter med en lärplatta och ett annat barn sitter bredvid bli det barnet som håller i lärplattan ledaren. De kallar detta fenomen för *peer tutoring* som menas att ett barn är "expert" och det andra barnet är mindre bildat eller har svårigheter med inläring (Williams et al., 2000). Med hjälp av språket överför man sitt budskap och tankar uttrycks på många olika sätt. Tänkande och språk är samma sak utifrån ett sociokulturellt perspektiv och det är språket som kontrollerar vårt tänkande (Williams et al., 2000). Barns begreppsbyggnad är viktig för barn under förskoleåren och det språkliga spelet och kommunikationen mellan individer i förskoleverksamheten bidrar till barns intellektuella förmåga (Strandberg, 2006). Förskolor som etablerar samspel mellan vuxna och barn samt mellan barn och barn har stort potential att bedriva en dynamisk verksamhet som bidrar till barns utveckling och lärande (Strandberg, 2006).

Valet av begreppet *proximal utvecklingszon* är relevant för vår studie eftersom förskolläraren och barnskötaren har ansvaret att leda barnen till lärande och utveckling med hjälp av barnböcker. Genom högläsning, barnboksaktiviteter, reflektioner och diskussioner mellan förskollärare-barn och barn-barn skapas det en interaktion samt utveckling av barns tidigare erfarenheter. Utifrån den relationella kontexten mellan pedagogen och barnet kan barnet öva och praktisera det nya lärandet som barnet fått genom barnböcker. Förskolläraren och barnskötaren kan kartlägga barns behov och skapa förutsättningar för att främja barns nya utvecklingszon. Med hjälp av en barnbok kan förskolläraren och barnskötaren skapa varierande lärtillfällen för barnen, beroende på varje barns individuella relation till pedagoger och förskolans sociala kontext.

3.3 Kreativitet

Kreativitet sker utifrån människors relationer, situationer och hjälpmedel förklarar Strandberg (2006). Människor lär sig vid omskapande och utveckling av relationer, situationer och hjälpmedel. Fenomenet kreativitet som en förmåga som kan kombineras. Kreativitet och fantasi är mänskliga metoder vilka utvecklas med hjälp av erfarenheter (Strandberg, 2006). Kreativitet och fantasi finns inom alla människor oavsett ålder. Vuxna har större förutsättningar än barn när det gäller fantasi och kreativitet, eftersom vuxna har skaffat sig mer erfarenheter. Mänsklig kreativitet har sin utgångspunkt och grund i fantasi (Strandberg, 2006). Kreativitet är en viktig förmåga hos människan eftersom vårt samhälle inte kan förutsäga framtiden (Strandberg, 2006). För att barn ska kunna bestämma sin position i framtiden ska de få möjlighet att uppleva, handla och skapa. Barn ska få friheten att förändra roller, verktyg och regler (Strandberg, 2006). Kreativitet en förutsättning för människans existens och en del av den dialektiska kunskapsprocessen (Forsberg Ahlcrona, 2009).

Barn och/eller vuxna lär sig på olika sätt att tala, tänka och utföra diverse aktiviteter genom samspel och delaktighet där den sociokulturella teorin handlar om att ”Jag lär mig först tillsammans med andra, det jag sedemera kan göra själv” (Strandberg, 2006, s. 11). Den som är mer kunnig vägleder den som är mindre bildad, vilket resulterar i att hantering av tankegångar och fysiska aktiviteter utvecklas på egen hand (Williams et al., 2000). Ett medlemskap eller en gruppaktivitet leder till delaktighet i en kultur där ett lärande kan synliggöras utifrån både ett enskilt tänkande och/eller i samspel med andra (Williams et al., 2000).

Valet av begreppet *kreativitet* är relevant för vår studie eftersom interaktionen mellan förskolläraren/barnskötaren och barnen sker med hjälp av en barnbok. En barnbok blir som en utgångspunkt för att väcka diskussioner och reflektioner kring innehållet och kan även leda till nya diskussioner utan koppling till bokens innehåll. Genom interaktionen mellan barn och förskollärare/barnskötare sker det någon form av informationsbyte eller uppdatering av barns egna kunskaper. Detta sker med hjälp av samtalet med andra människor och kan leda till att barns tidigare erfarenheter och fantasi skapar eller omskapar barnets perspektiv. De nya eller utvecklade perspektiven leder till en ny produkt som barnet tillämpar i verkligheten. Genom tillämpningen i verkligheten lär sig barnet och utvecklas utifrån den relationella kontexten i förskolan.

3.4 Fantasi

Fantasi och verklighet kopplas ihop med hjälp av fyra olika samband (Forsberg Ahlcrona, 2009). Fantasi grundar sig i och utgår från verklighetens element vilket innebär att fantasin är enig med verkligheten och inte kan särskiljas. Den andra sambandet är baserat på en medvetandeform och en kombinationsförmåga som leder till skapande (Forsberg Ahlcrona, 2009). Den tredje sambandet handlar om det emotionella, där fantasiskapelsen påverkar individens känslor. Oavsett om fantasiskapelsen stämmer med verkligheten eller inte så påverkas individens känslor.

Känslorna som uppstår och påverkas hos individen är verkliga och upplevda känslor (Forsberg Alcrona, 2009). Den fjärde sambandet handlar om fantasiskapelsen som leder till exempelvis nya uppfinningar (Forsberg Ahlcrona, 2009). För att barns fantasi ska utvecklas behövs det utvidgning och utveckling av deras erfarenheter genom samspel med andra individer (Forsberg Ahlcrona, 2009). Det sociokulturella perspektivet har fokus på individen och det kollektiva samspelet. Lärandet behöver förstås ur ett kommunikativt och att individens eget tänkande är ett socialt betingat vilket är ett resultat av det sociala samspelet mellan människor (Williams et al., 2000). I Vygotskijs teori beskrivs språket och tänkandet som ett socialt redskap och att språket skapar band mellan människor oavsett var de befinner sig (Williams et al., 2000). Barns fantasi kan få stöd av leksaker och material som barn har erfarenhet och kännedom om (Norling, 2015).

Skapandet av kreativa aktiviteter grundar sig i fantasin (Strandberg, 2006). Genom lek blandar barn verklighet med fantasi där barn har förmågan att särskilja dessa två världar, vilket främjar deras kompetens för nyskapande. Abstrakt tänkande kan främjas med hjälp av sagor oavsett form, eftersom sagor består av imaginära tankevärldar (Strandberg, 2006).

Valet av begreppet *fantasi* är relevant för vår studie eftersom en barnbok är baserad på både verklighet och fantasi där förskolläraren/barnskötaren förmedlar innehållet av boken till barnen. Detta kan skapa och inspirera barns tankar och kreativitet, vilket kan resultera i att barn producerar exempelvis nya former av lekar med utgångspunkt från en barnbok. Med hjälp av fantasin kan barnen skaffa sig ny information och få nya kunskaper, vilket synliggörs och skapas i samspel med andra människor eller den fysiska miljön. Genom fantasin som barnet tillämpar i verkligheten får barnet förväntade eller oförväntade svar, vilket kan påverka barnets utvecklingszon.

Det sociokulturella perspektivet handlar om den sociala interaktionen och samspelet med omvärlden. Interaktionen sker genom barnböcker som en artefakt där ett innehåll medieras och kan påverka barns fantasi och kreativitet. Med hjälp av den proximala utvecklingszonen utvecklas och lär sig barnen. Kommunikation och språk är betydelsefulla för barns lärande och utveckling, och anses vara en intellektuell artefakt. En barnbok är ett materiellt redskap som också påverkar barns lärande och utveckling.

4 Metod

I detta metodkapitel presenteras valet av och syftet med den kvalitativa forskningsansatsen. Under *urval* presenteras målgruppen som anses vara relevant för studien. Under rubriken *datainsamlingsmetod* presenteras intervjuerna och intervjufrågorna. Beskrivning av genomförandet och dataanalysen sker under rubriken *genomförande och analysmetod*. Därefter kommer *tillförlitlighet* som tar upp undersökningens giltighet. Under *etiska aspekter* presenteras och beaktas de

forskningsetiska principerna i enlighet med Bryman (2011) och Vetenskapsrådet (2017).

4.1 Forskningsdesign

I denna studie används en kvalitativ forskningsansats. En kvalitativ forskningsansats används för att tolka och förstå språk och texter, vilket skapar möjlighet till en fördjupad förståelse (Bryman, 2011). Personer som forskar och använder sig av en kvalitativ forskningsansats kan nå aktörernas svar på grund av att den kvalitativa forskningsansatsen innehåller inslag av tolkning och meningsskapande (Bryman, 2011). Den kvalitativa forskningsansatsen är därmed en användbar metod för att besvara studiens syfte och frågeställningar. Intervjuer valdes som en datainsamlingsmetod för att informanterna skulle få möjlighet att utveckla sina svar och inte bli begränsade genom att kryssa i svarsalternativ.

4.2 Urval

I vår studie använde vi oss av ett *målstyrt* urval vilket innebär att vi har selekterat deltagarna utifrån studiens ändamål (Bryman, 2011). Förskollärare och barnskötare har ansvaret för barns utveckling och lärande (Skolverket, 2018). Baserat på uppdragsbeskrivningen i förskolans läroplan valde vi ut fyra förskollärare och fyra barnskötare som vi ansåg vara intressanta för studien. Vi valde dessa pedagoger då de använder sig särskilt mycket av barnböcker för barns lärande och utveckling. Pedagogerna vi intervjuade har olika lång arbetslivserfarenhet inom förskolan och spannet ligger på mellan 3-25 år. De fyra förskollärare vi intervjuade arbetar med en barngrupp med barn mellan 3-6 år där en av förskollärarna studerar till specialpedagog. Under förskollärarytbildningen har vi haft kontakt med dessa pedagoger vilket gav oss möjligheten att inkludera dem i studien utifrån ett bekvämlighetsurval. Detta bidrog till att ge respondenterna en trygg intervjusituation som kunde leda till mer utförliga svar under intervjuerna. Intervjuerna skedde på förskollärarnas och barnskötarnas arbetsplatser. Vi valde att intervjua på arbetsplatsen eftersom den fysiska miljön kan påverka pedagogernas trygghet vilket i sin tur kan påverka svaren. Den fysiska miljön kan påverka samtalet och tryggheten (Repstad, 2007).

4.3 Datainsamlingsmetod

Respondenterna intervjuades genom semistrukturerade frågor (se bilaga 1) som med syfte att generera kvalitativt rika svar på våra frågeställningar (Bryman, 2011). Varje respondent intervjuades enskilt för att inte påverka andra respondenters svar. Respondenterna hade innan intervjuerna tagit del av studiens syfte och de frågeställningar vi tagit fram för vårt ändamål. Det bidrog till att respondenterna var förberedda och kunde fokusera på sina svar och att koppla dem till studiens syfte. Syftet med intervjuerna förklarades för respondenterna och de fick ställa frågor kring intervjuerna. Den kvalitativa forskningen fungerar bäst om den spelas in och

transkriberas eftersom det finns svårigheter med att hinna skriva ner allt respondenterna säger, vilket riskerar att resultatet blir otillräckligt (Bryman, 2011). Vi valde att spela in intervjuerna för att kunna återge respondenternas svar exakt och för att ha möjlighet att analysera svaren mer grundligt. Ljudupptagningen godkändes av både handledaren och respondenterna. Tanken med ljudinspelningen var att få med alla detaljer i respondenternas svar (Bryman, 2011). Vissa intervjufrågor innehöll följdfrågor som till exempel ”ge ett konkret exempel?” och ”kan du berätta mer?”. Detta gav oss möjlighet att tolka svaren och få en ökad förståelse för det innehåll och budskap respondenterna önskade förmedla. Ljudinspelningar transkriberades inför analysering.

4.4 Genomförande och analysmetod

Respondenterna fick missivbrevet (bilaga 2) några dagar innan genomförandet av intervjuerna och det gav respondenterna tid till att reflektera, diskutera och analysera studiens påverkan på respondenterna, barnen och förskolans verksamhet. Respondenterna fick intervjufrågorna (bilaga 1) också före genomförandet av intervjuerna, vilket gav dem möjligheten att formulera genomtänkta svar eller funderingar kring frågorna.

Missivbrevet, informationen och intervjufrågorna skickades via e-post till respondenterna på grund av rådande situationer med Covid-19. De fick även förslag att intervjuas via videosamtal, telefonsamtal eller personlig intervju. Intervjuerna inträffade delvis utomhus med hänsyn till folkhälsomyndighetens riktlinjer och restriktioner. Innan intervjuerna fick respondenterna frågan om de fått missivbrevet och förstått innehållet, vilket gav respondenterna möjligheten att få svar på eventuella frågor innan intervjun. Respondenterna var sedan tidigare medvetna om att intervjuerna skulle spelas in och tillfrågades återigen innan intervjun startades. Respondenterna godkände inspelningen av samtalet. De hade möjlighet att tacka nej om de ville. Varje intervju tog cirka 30 minuter och respondenterna fick svara utan att bli avbrutna för att deras svar inte skulle begränsas eller ändras. Det fanns korta pauser mellan frågorna för att ge respondenterna möjlighet till att utveckla och förtydliga sina svar utan att bli avbruten med en ny fråga.

Vi använde oss av en tematisk analysmetod som kännetecknas av en kronologisk process. Den tematiska analysmetoden har ungefär följande innehåll: 1. Valda delar av datamaterialet som ska analyseras läses igenom, 2. Kodning av materialet eller mindre textdelar, 3. Koder utvecklas till teman genom att hitta gemensamma element, 4. Koder och teman bedöms i högre ordning för att hitta delteman, 4a. Benämning av delteman och teman som ska spegla forskningens litteratur, 5. Undersökning av begreppens egenskaper för att hitta tänkbara samband, 6. Beskrivning av teman med koppling till forskningsfrågor och forskningssyfte och 6a. Möjligheten att försvara och säkerställa dessa teman genom beskrivning av slutsatser och framställning av aktuella teman (Bryman, 2011). De ljudinspelningar vi sparat gick vi noggrant igenom och allt respondenterna sade sparades i ett dokument på datorn. Alla åtta intervjuer var

transkriberade och nedskrivna i olika dokument. För att kunna synliggöra förskolläraernas och barnskötarna olika svar använde vi oss av två metoder utifrån tematiska analysmetoden. Vi började med att sortera respondenternas svar utifrån intervjufrågorna för att få en uppfattning om skillnader och likheter. Intervjufrågorna har delats upp i sex delteman. Den andra metoden vi genomförde var att markera de väsentliga delarna i respondenternas intervju svar med hjälp av olika färger. Det förenklade vårt arbete genom att tydliggöra innehållet i deras svar.

4.5 Tillförlitlighet

Under studiens gång har vi utgått från Brymans (2011) tillförlitlighetskriterierna, vilka är följande: *trovärdighetskriteriet*, *pålitlighetskriteriet*, *överförbarhetskriteriet* och *möjlighet för konfirmation och styrkandekriteriet*. Diskussion och kritik av tillvägagångssätten och metoderna är möjliga eftersom de är skrivna på ett detaljerat samt transparent sätt. Tillvägagångssättens och metodernas process problematiserades i denna studie, vilket motsvarar trovärdighetskriteriet. När det kommer till pålitlighetskriteriet har vi beskrivit forskningsprocessen i detalj för att synliggöra tillvägagångssättens olika faser, vilket möjliggör reproducering av denna studie. För att uppnå samma resultat ska samma urval, metod och tillvägagångssätt användas. Förskolläraernas och barnskötarna svar i denna studies resultat kan dock inte efterliknas vid användning av samma metoder. Det innebär att förskolläraernas och barnskötarna svar inte kan påverkas av dessa metoder.

Resultatet i vår studie kan användas i andra miljöer eller situationer såsom skolor, förskolor, barnbibliotek eller barnorganisationer som har barnböcker. Utifrån förskolläraernas och barnskötarna svar skapades en djupare mening och förståelse för den praktiska verkligheten, vilket bidrar till en möjlighet till överföring och uppfyller överförbarhetskriteriet. Vi har försökt ta hänsyn till kravet för *möjlighet för konfirmation och styrkande*-kriteriet genom att avstå från våra åsikter och värderingar. Syftet är att skapa en studie som är objektiv. Den teoretiska utgångspunkten i denna studie skapade en svårighet att uppnå en hög tillförlitlighet eftersom det är vi som har konstruerat den.

4.6 Etiska aspekter

Inom forskning finns det fyra forskningsetiska krav, vilka är följande: *integritetskravet*, *konfidentialitetskravet*, *nyttjandeskravet* och *samtyckeskravet* (Bryman, 2011). I missivbrevet presenterade vi oss som författare av denna studie och att vi studerar vid Mälardalens högskola, samt studiens syfte. Missivbrevet lästes upp för respondenterna och det gjorde vi på grund av att påminna dem om vilka rättigheter de har och vad studien handlade om. Det blev en bekräftelse för oss att respondenterna hade tagit del av missivbrevet. Respondenterna fick veta att de hade möjligheten att frivilligt delta i intervjun och besvara frågorna som ställdes. Det var frivilligt att besvara frågorna samt att välja och hur utförliga svaren skulle vara. Deltagarna var medvetna om att de kunde avbryta intervjun och kunna kräva att ljudinspelningen skulle raderas,

vilket är i enlighet med det etiska perspektivet. Respondenterna var medvetna om att de kunde avbryta intervjun utan att behöva motivera eller förklara anledningen. Syftet var att skapa trygghet och förståelse hos deltagarna om deras rättigheter utifrån de fyra forskningsetiska kraven.

Deltagarna informerades om att datainsamlingen och intervjuerna enbart skulle användas till studien. Vi delgav respondenterna att när studien är färdigställd så raderas all datainsamling. I enlighet med Bryman (2011) och Vetenskapsrådet (2017) har vi uppfyllt och följt alla former av krav där de forskningsetiska principerna genomsyrat hela studien.

5 Resultat

Resultatet består av sju delteman som har delats upp utifrån intervjufrågorna och som berör barnboksaktiviteter. Delteman är i följande kronologisk ordning, 5.1 *Beskrivning av barnböcker*, 5.2 *Barnböcker och den sociala förmågan*, 5.3 *Barnböcker och pedagogers förhållningssätt*, 5.4 *Barnböcker och den fysiska miljön*, 5.5 *Barnböcker och undervisning* och 5.6 *Barnböcker ur pedagogernas praktiska erfarenheter*. Dessa delteman kompletterar varandra där en del svar upprepas i olika delar av de teman som vi har beskrivit. 5.7 är en sammanställning av delteman som beskrivits. I slutet av resultatet besvaras studiens frågeställningar under rubriken *summering av teman*.

5.1 Beskrivning av barnböcker

Respondenterna beskriver barnböcker som innehållsrika och fyllda med fantasi och fakta. Genom fantasin och den fakta som finns i barnböcker kan barnen skapa sig en förståelse för omvärlden och verkligheten. Respondenterna konstaterar att barn som inspireras av barnböcker skapar nya erfarenheter och kunskaper samt att barnens tidigare erfarenheter också bekräftas av barnbäckers innehåll. I resultatet lyfts det fram att barnböcker ska utgå från barnens språknivå där aktiviteter som inkluderar barnböcker ska vara en daglig rutin. Barns lek eller rollek inspireras av barnböcker, beskriver respondenterna. Barn utvecklar sin fantasi, kreativitet, språkförståelse, sociala förmåga och annat under till exempel högläsning och i resultatet framkom det att barnen även lär sig att ljuda bokstäver och ord samt med egna ord återberätta sagan. En av pedagogerna tror att många kan relatera och leva sig in i barnböckerna de får upplästa för sig och att det leder vidare till barns språkutveckling.

Har man en lugn stund och läser en bok är det viktigt att man kanske inte ramlar igenom den, att man stannar upp och samtalar med varandra och ger dom kanske olika verktyg och metoder så att de kan ta del av den genom rollspel och lek. (Respondent 1)

Resultatet visar också vikten av att använda handdockor samt andra verktyg och redskap som kan lyfta barns nyfikenhet och intresse så de finner barnböckerna meningsfulla. Respondenterna tycker att det är viktigt att förmedla barnböckernas

innehåll. I resultatet betraktas handdockor som ett sätt att ge barn förutsättningar och intresse för skapandet av berättelser.

Barnen sätter sig in i olika situationer och händelser med hjälp av en handdocka, de leker och namnger dockorna som kan ha olika funktioner, en är polis, en är katt och barnens tidigare erfarenheter synliggörs. De blir självständiga och ökar sin sociala förmåga (Respondent 4).

En aspekt som framkom i intervjuerna är att dramatisering av barnböckers innehåll är ett sätt att lära barnen uttrycka sig samt lära sig förmedla ett budskap. Vidare beskriver respondenterna att dramatisering stärker barnens sociala förmågor. Genom barnböcker uppstår gemenskap och även ett utforskande tankesätt beroende på hur pedagogen använder barnböcker. Vidare betraktar respondenterna barnböcker som ett undervisningsmaterial och som en utgångspunkt för förskolans läroplansmål. En annan aspekt som framkommer i resultatet är att förskolan ska ha en variation av barnböcker som en komplettering och förutsättning för barns lärande och utveckling. Respondenterna berättar att barnböcker innehåller verklighetsbaserade och barnanpassade bilder samt information som får barnen att förstå sin omgivning. Vidare påpekar respondenterna att barnen inte kan lära sig och utvecklas av barnböcker utan en närvarande pedagog som utmanar barnet. En aspekt som framkommer i resultatet är att genom läsaktiviteter lär sig barnen att lyssna på andra medmänniskors åsikter samt hur ett samtal, en diskussion eller reflektion sker. Genom det anser respondenterna att alla barn blir inkluderade i undervisningen eller bokaktiviteten.

5.2 Barnböcker och den sociala förmågan

Högläsning följt av samtal kring innehållet i boken beskrivs av respondenterna som en förutsättning för att främja barns samspel och interaktion. Vidare beskriver respondenterna att barnböcker består av konkreta vardagshändelser såsom konflikter eller missförstånd med andra personer i omgivningen. I intervjuerna påpekas det att diskussioner som utgår från barnböckers innehåll främjar barns sociala förmåga gentemot andra barn, vilket synliggörs i rollek. En av respondenterna anser att det främjar barn att läsa en bok flera gånger, speciellt om boken har ett särskilt syfte. Det kan till exempel handla om mobbning, stopp min kropp, kompisrelationer där ett budskap är viktigt att få fram.

Om man läser boken ett par gånger och pratar med barnen om den, samtalar om - vad var det som hände i boken och vad tänker du om det? Då kan man se en följd av deras egen rollek, man kan också höra dem i situationer ta med det, att det blir ett lärande i deras möte med andra. (Respondent 1)

Genom att använda barnböcker som en utgångspunkt för diskussioner kan barnens kommunikation med varandra förstärkas. En aspekt som framkommer i resultatet är att barnböcker inte används endast som ett medel för att lugna barnen utan böckerna används även inom undervisning. Fantasin som finns i barnböcker betraktas av

respondenterna som ett sätt att väcka barns lust till utforskande, där barnen jämför bokens innehåll med miljön, det verkliga fysiska föremålet eller objektet. Respondenterna påpekar att barnböcker som berör värdegrunder eller mänskliga rättigheter ska diskuteras tillsammans med barnen samt vara en del av förskolans verksamhetskultur. Vidare betraktar respondenterna att fortbildningar som främjar barnskötares och förskollärares användning av barnböcker i sin tur kan främja barns skrivlust, språk och kommunikation. I intervjuerna konstateras att pedagogens sätt och metod vid användning av barnböcker kan påverka undervisningens kvalitet. Genom samtalet som en barnskötare eller en förskollärare leder kan det skapas förutsättningar för att barnen ska få jämföra sitt förhållningssätt med bokens innehåll och karaktärer.

En vuxenstyrd lässtund beskrivs som ett sätt att stödja barns lärande och utveckling beroende på barnens tidigare erfarenheter, där barns deltagande är frivilligt. Barnbäckers innehåll betraktas av respondenterna som en inspiration till lek och drama, och skapar möjlighet för barnen att delta i leken. En annan aspekt som framkommer i resultatet är att en barnbok är en central punkt för samspel mellan vuxna, barn samt fysiska föremål såsom handdockor och barnboken. Respondenterna konstaterar att placeringen av barnböcker är avgörande för barns intresse och lust till läsning och placeringen har en betydelse på grund av att det kan leda till möten och interaktioner mellan barnen. Vidare beskriver respondenterna att ett samspel mellan pedagogen och den fysiska miljön är viktig för att ett barn ska kunna skapa en interaktion med pedagoger och miljö. Pedagogens förhållningssätt beskrivs av respondenterna som en faktor som kan påverka barns lärande, där vem som väljer en barnbok för en läsaktivitet är avgörande. En förskollärare ansåg att vissa ämnen i en barnbok kan vara av betydelse för barns sociala utveckling.

Beroende på vad man väljer för bok som innehåller ämnen som till exempel värdegrund, empati, kamratskap med mera Dessa ämnen kan bidra till många olika saker genom en lässituation, exempelvis samspel, att lyssna på andra, få känna sympati alltså en form av interaktion. Antingen läser man en barnbok och samtalar vidare om den i utbildningssyfte eller så läser man en bok bara för att man vill läsa och barnen vill höra en saga. Det beror på hur man väljer som pedagog att göra (Respondent 3).

Genom de didaktiska frågorna *vad*, *hur* och *varför* kan pedagogen skapa en lärarik undervisning som synliggör innehållet, processen och barnbokens syfte för barnen. Vidare anser respondenterna att en regelbunden upprepning av läsaktiviteter, användning av barnböcker och olika uttrycksformer utifrån barnböcker ska ingå i den dagliga verksamheten.

5.3 Barnböcker och pedagogers förhållningssätt

Respondenterna påpekar vikten av att en aktivitet utifrån en barnbok ska vara begriplig för barnen och skapa mening och förståelse. En pedagog menar att aktiviteter ska anpassas efter barns behov och erfarenheter:

För att alla barn ska känna sig delaktiga skapas relationer utifrån barnböcker och om man till exempel dramatiserar boken så får man ytterligare barn intresserade eftersom boken tolkas på olika sätt för barn. Jag försöker fånga barnens intresse och locka dem till samspel eftersom barn har olika förutsättningar och erfarenheter för att utvecklas (Respondent 5).

Respondenterna konstaterar att barns språk utvecklas genom kommunikation och pedagoger som ställer öppna frågor och diskuterar innehållet med barnen driver deras språkkunskaper vidare. Resultatet visar att barns språkliga medvetenhet och olika språklekar förbereder barnen inför läsning och skrivning. En av pedagogerna tycker att det viktigt med böcker i förskolan.

Jag tycker det är jätteviktigt med böcker och anser att det är kul att jobba runt en bok. Dramatisera till exempel det handlar ju om att berika deras språkutveckling (Respondent 1).

I intervjuerna beskrivs dramatisering av en barnbok som ett sätt att synliggöra vikten av det sociala samspelet och interaktionen för ett hållbar lärande. Vidare beskriver respondenterna att under utförandet av en barnboksaktivitet ska handlingen baseras på det sociokulturella perspektivet där den fysiska miljön ska genomsyra aktiviteten. Respondenterna anser att det sociokulturella perspektivet är det mest synliga i pedagogers användning av barnböcker. Respondenterna förklarar vidare att varje barn lär sig på ett individuellt sätt. En av respondenterna påstår:

Mycket handlar om vilka förkunskaper man har om barngruppen för att få möjlighet att anpassa valet av barnböcker till enskilda barn. På så sätt kan du också få en bra situation i lässtunden (Respondent 2).

I intervjuerna lyfts det fram att barnböcker inte ska upplevas som svåra eller enkla av barnen. Rätt val av barnböcker, konstaterar respondenterna leder till lärande och utveckling. Barns delaktighet i valet av bok och utifrån pedagogens sätt att involvera barnen leder till ett socialt samspel och kommunikation om bokens innehåll kan leda till lärandesituationer. En annan aspekt som framkommer i resultatet är att förskolans läroplan är baserad på det sociokulturella perspektivet. Genom kroppsspråk, gester och mimik kan en pedagog förmedla ett budskap vid en läsaktivitet där dramatisering av en barnboks handling rekommenderas. Respondenterna beskriver att aktiviteter som utgår från barnböcker är främjande för barns språk, olika kommunikationsformer, matematik, samlärande och samspel med andra individer. Respondenterna konstaterar att ett gott samspel gynnar ett hållbart socialt liv och att allas lika värde är viktigare än ämneskunskaper såsom matematik. Utforskandet tillsammans med barn påpekas av respondenterna som ett sätt att främja lärandet och utvecklingen hos barn. En av respondenterna vi intervjuat tycker det är viktigt att boken har en innebörd och att det finns spännande böcker tillgängliga. Respondenten förklarar:

I till exempel *dinosauriehörnan* vill jag ha dinosaurieböcker och faktaböcker om dinosaurier. Vad hette de när de levde och under vilka perioder levde dem? Man kan

sen sätta sig tillsammans med barnen och ge dem mer kunskaper runt ämnet de intresserat sig för (Respondent 3).

5.4 Barnböcker och den fysiska miljön

Respondenterna lyfter fram vikten av den fysiska miljön som en faktor för att motivera barnen till användning av böcker. Vidare beskriver respondenterna att ett barnboks innehåll ska spegla den fysiska miljön och den sociala kontexten. Så här uttrycker sig en av pedagogerna:

Alltså läsmiljön kan ju vara utformad på olika sätt, en plats som är lugn och stilla som lockar till att bläddra i böckerna och att återkomma till sin bok igen, men det kan också vara så att det finns böcker ute i miljön beroende på vad miljön vill visa för barnen (Respondent 4).

Genom den fysiska miljön kan barn bli motiverade till att delta i en läsaktivitet och miljön ska bjuda in alla barn oavsett behov. Den fysiska miljön betraktas som hämmande för barn om det inte finns en närvarande pedagog som leder miljön, exempelvis vid användning av en projektor vid högläsning. Respondenterna påpekar att en fysisk miljö inte ska ändras varje gång en ny bok ska läsas. Stora förändringar på den fysiska miljön kan påverka barns fokus på själva bokaktiviteten som pedagogen har med barnen. I intervjuerna tydliggjordes vikten av att ha ett eget rum för barnboksaktiviteter där vuxna och barns användning av böcker inte ska avbrytas eller störas. Respondent 3 berättar:

Jag vill ha fokus och det tror jag barnen också är i behov av. Jag är inte god vän med hanterandet av barnböcker just nu och det har att göra med de alla ämnen som vi ska lära barnen, många böcker som ska betas igenom som jag istället skulle vilja lägga ner mer tid på för högläsning som kan utvecklas till andra olika lärande och kunskaper (Respondent 3).

I resultatet synliggjordes en medvetenhet som handlade om att barn och pedagoger har olika perspektiv gällande strukturen av en fysisk miljö. Genom en planerad och strukturerad fysisk miljö konstaterades att barnboksaktiviteter gynnas. En annan aspekt som framkommer i resultatet är att det är viktigt att skapa en tillgänglig barnboksmiljö där barn kan ändra och nå barnböcker utan pedagogernas hjälp. Respondenterna påpekar att en lugn miljö inte räcker för att barnen ska lära sig och utvecklas med hjälp av barnböcker utan det även krävs mindre barngrupper. En av respondenterna anser att användningen av fysiska föremål såsom handdockor inte behövs under barnboksaktiviteter, däremot att musik som spelas upp under aktiviteter lägger en grund för lärandet. Ett barns inflytande över platsen för barnboksaktiviteten konstaterar respondenterna kan påverka barns delaktighet och lärande, då barn föredrar olika miljöer. Under vuxenstyrda barnboksaktiviteter konstaterar respondenterna att en del barn inte vill delta på grund av att hans kamrat inte deltar i aktiviteten. Respondenterna förklarar att barn som leker eller pratar med sig själva under till exempel en högläsning även har sitt fokus på sin egen lekaktivitet och därmed

kan förstå bokens innehåll. En annan aspekt som synliggörs i resultatet är att leksaker inte bör finnas i barnboksmiljön eller läshörnan på grund av att det kan störa barns fokus. I intervjuerna lyfts det fram att det är de vuxna som har mest inflytande över den fysiska miljön vilket motstrider läroplansmålen som beskriver barns delaktighet som en viktig del i förskolan.

5.5 Barnböcker och undervisning

Respondenterna beskriver att barnböcker som innehåller fakta är lärorikt för barn och att läsandet av faktaböcker borde utökas i verksamheten. Vidare beskriver respondenterna att barnböcker som innehåller fantasi kan främja barns förmåga till utforskande och nya upptäckter. Respondenterna påpekar att introduktionen och presentationen är en viktig del för att utföra undervisning som intresserar barnen. I intervjuerna påpekas att digitala verktyg såsom lärplattor kan användas för barnboksaktiviteter som till exempel läsning men nackdelen kan vara att lärplattan begränsar barns inflytande vid val av böcker. Enligt en av respondenterna finns det barn som har svårt att sitta still och lyssna på en bok, de orkar inte vänta, de blir otåliga och då är det bra att kunna visa bilder för att koppla till det man läser om. En förskollärare berättar:

Nu har vi ett digitalt forum där det finns jättemånga böcker men jag saknar ändå ta vilken bok som helst att projicera upp. Plusset blir då att man också kan följa texten inför det här att förstå att det är texten i boken, den jag läser inför läs och skriva då kan man också förtydliga för barnen att här står det ett ord (Respondent 3).

Genom att ha barnböcker i pappersform skapas det en möjlighet för barn som har ett annat modersmål än svenska att få välja en barnbok. Barn lär sig av barnböcker med ämnesinnehåll såsom djur, bygg och konstruktion, konstaterar respondenterna.

Om pedagogen utmanar barn att skapa eller bygga med tillgängligt material utifrån barnböckers innehåll, främjas barns lärande. Respondenterna beskriver att vid val av en barnbok är det avgörande för barns lärande om det är en vuxen eller ett barn som väljer boken. Vidare förklaras att en kartläggning av boksamtal kan visa vad en barnbok kan bidra med för lärande och utveckling hos barnen. Att inkludera alla barn under ett undervisningstillfälle eller barnboksaktivitet beskrivs av respondenterna som en utmaning eftersom barn har olika förutsättningar och kunskapsnivåer. Genom att ha en variation av material, barnböcker och ett varierande undervisningssätt kan skapa förutsättningar samt stöd som främjar barns lärande. En aspekt som uppstår i resultatet är att händelser och situationer som sker på vardaglig basis med barnen på förskolan ska kopplas till barnböckers innehåll samt reflekteras över i samspel med barnen. Diskussioner och samtal som jämför barnens vardagliga händelser med barnböckers innehåll påpekas av respondenterna som en metod för lärandet. I intervjuerna beskrivs att bokens bilder kan användas som ett undervisningsmaterial när pedagoger styr en bokaktivitet såsom läsning. Genom att använda barnböckernas bilder vid exempelvis läsning kan barnen lära sig att berätta egna sagor samtidigt som barnet placerar bilderna. Barns sinnen kan väckas med hjälp av barnböcker, beskrivs

det i intervjuerna, då barnet kan få inspiration och utvecklas med hjälp av fysiska föremål.

5.6 Barnböcker ur pedagogernas praktiska erfarenheter

Respondenterna beskriver att på grund av tidsbrist, personalbortfall mm hindrar utförandet av barnboksaktiviteter. Att utföra en barnboksaktivitet kräver tid konstaterar respondenterna. De beskriver att andra främjande faktorer riskeras, såsom utförandet av pedagogisk dokumentation. Fokus på just barnboksaktiviteter kräver tid för planering, genomförande och analys. En av respondenterna berättar:

Jag anser att tiden inte räcker till på grund av att vi enligt läroplanen ska täcka så många områden. Det fanns mer tid till läsning förr. Det är ont om personal och stora barngrupper så jag behöver välja bort något annat för att kunna få tid till att läsa (Respondent 5).

Respondenterna konstaterar att barnboksaktiviteter ska genomsyras av dramatisering, teater och skapandet av en egen verbal saga utifrån barnbokens handling, vilket leder till samhörighet. Respondenterna förklarar att en miljö för barnboksaktiviteter ska vara skapad på ett sätt där barn som ansluter sig till aktiviteten inte avbryter barngruppens fokus på aktiviteten. Vidare konstateras det att pedagoger ska utföra varierade barnboksaktiviteter varje dag för att nå ut till alla barn.

Det är även givande för barns lärande att ha olika pedagoger till olika barnboksaktiviteter eftersom varje pedagog har sitt eget sätt att undervisa (Respondent 6).

När barnen återberättar eller samtalar kring en barnboksaktivitet anser respondenterna att det gynnar lärande och utveckling och de ser också att det bör finnas variation av barnböckers innehåll.

I intervjuerna konstateras det att vuxenstyrda barnboksaktiviteter har minskat barns inflytande över att själva få skapa egna barnboksaktiviteter utan en vuxen. Vidare beskriver respondenterna att när en vuxen deltar i en barnboksaktivitet som ett barn har skapat kan aktiviteten ändras från en barnstyrd till en vuxenstyrd aktivitet. Respondenterna konstaterar att barnböcker med innehåll som logik, moral och etik kan främja barns sociala förmåga. Respondenterna beskriver att efter varje barnboksaktivitet ska det ske ett samtal eller en diskussion utifrån logiken, etiken och moralen. Respondenterna påpekar att den pedagog som ska leda eller styra en barnboksaktivitet ska vara intresserad och ha viljan att genomföra aktiviteten, vilket är avgörande samt en faktor som påverkar barns lust till barnboksaktiviteter. Barnboksaktiviteter beskrivs av respondenterna som ett sätt att skapa en medvetenhet hos pedagogen, där pedagogens förhållningssätt också kan påverkas.

Genom aktiviteter som sker både hemma och på förskolan kan barnet få möjlighet att lära sig under olika tider samt i olika miljöer (Respondent 2).

Barnboksaktiviteter beskrivs av respondenterna som en aktivitet som ska ske både i barnets hem och i förskolans verksamhet.

Nuförtiden har böckerna mer betydelse för barns lärande och utveckling och mycket har anknytning till verkligheten för att göra det mer begripligt för barnen. Syftet är att nå ut till barnen och förmedla rätt budskap genom barnböcker. Förmedla verkligheten genom böcker och berättelser vilket är indirekt skapelse av verkligheten om bilden på livet (Respondent 1).

I intervjuerna betraktas barnboksaktiviteter som icke främjande för barn ifall pedagogen inte analyserar, reflekterar och kartlägger barnboksaktiviteter med andra pedagoger. Genom att kartlägga, analysera och reflektera kring barnboksaktiviteter kan en pedagog utveckla barnboksaktiviteter utifrån barns behov och förutsättningar. Ett barns förhållningssätt vid deltagandet av en barnboksaktivitet beskriver respondenterna också som en faktor som påverkar andra barns lärande och utveckling.

5.7 Sammanställning av delteman

Resultatet visar att pedagogerna genomför högläsning varje dag och att de anser att vårdnadshavare borde göra detsamma hemma så barnen utökar sitt ordförråd och språk ytterligare. Ju mer man läser för barnen ju mer utvecklas deras språkförståelse.

Barn ska inte vara beroende av en specifik pedagog vid undervisning eller utförandet av en barnboksaktivitet beskriver respondenterna, alla pedagoger ska sträva mot samma mål. Undervisningstillfällen kan skapas och barnboksaktiviteter kan ske likväl utomhus som inomhus där olika material kan nyttjas, det kan vara till exempel material från naturen, handdockor och bilder som kan bidra till lärande och utveckling.

Barn bearbetar väldigt mycket utifrån olika böcker och när man läser en bok kan man dramatisera den vidare med rollspel, du kan använda handdockor, olika verktyg för att göra boken spännande, det är också viktigt att material finns tillgängligt för barnen så att de själva kan få återberätta sagan genom att själva spela teater för varandra och det handlar ju om att våga stå i centrum och ta plats (Respondent 5).

Respondenterna är överens om att ett varierande undervisningssätt med olika uttrycksformer kan främja barns lärande och det konstateras i intervjuerna att tidsaspekten för undervisningen eller aktiviteten är avgörande för barns lärande. Respondenterna konstaterar att barnböcker används med syftet att skapa en gemenskap, bygga relationer, främja den sociala förmågan, förståelse för etik, matematiska problemlösningar, lära sig olika kommunikationsmetoder, lärandet av språk, utveckling av barns motorik, tolkning av gester, lärandet av kroppsspråk, samspel mellan individer, lärandet om naturkunskap och samlärande om alla människors beteende. Vid utförandet av barnboksaktiviteter betraktas kroppsspråket, gester, mimik och även pedagogens tonläge som en del av kommunikationen. Ett barn som kräver en upprepning av en viss barnboksaktivitet såsom berättelse, läsning, dramatisering eller lek kan vara ett tecken på lusten för lärande och utveckling. Lust,

nyfikenhet och intresse lägger grunden för lärande och det är vi som pedagoger som har i uppgift att lägga den grunden. Engagemang är så viktigt för pedagogers undervisning eftersom det skapar just nyfikna och intresserade barn.

5.8 Summering av teman

Svaret på studiens frågeställningar är att barnböcker utvecklar barns kompetens och kunskaper såsom fantasi, kreativitet, social interaktion, samspel, matematik, naturkunskap, motorik, språk och kommunikation. Utvecklingen av barns kunskaper och kompetens är också beroende av förskollärarnas och barnskötarnas syn kring barns behov. Förskollärarna och barnskötarna utgår från didaktiska frågor i samband med högläsning. Ett lämpligt val av barnböcker med rätt innehåll, metod och syfte gör att man når ut till barngruppen. Förskollärarnas och barnskötarnas menar att barnböcker är en viktig del i förskolans verksamhet. En barnbok är ett redskap som kan mediera sitt eget innehåll och även individernas kommunikation, vilket leder till lärande och utveckling.

6 Analys

I detta kapitel kommer resultatet analyseras efter de teorier som tidigare presenterats. Studien är framtagen utifrån det sociokulturella perspektivet där kommunikation och samspel sker i interaktion och i den sociala samhörigheten. Jakobsson (2012) förklarar att en helhet där tanken, medvetandet och den materiella världen utgör det sociokulturella perspektivet. Resultatet visar att pedagogerna får barn delaktiga i bokaktiviteter genom att i samspel och kommunikation bestämma vilken bok eller aktivitet som ska genomföras utifrån barnboken. Studien visar att pedagogerna utgår ifrån barnens intresse när det kommer till barnboksaktiviteter, deras involvering handlar om att synliggöra lärande och finnas närvarande. Den ömsesidiga kontakten mellan kulturella produkter, människan och olika artefakter har effekt på och säkrar tänkandet. Vi lyfter även vikten av utformningen av miljön där barnböcker har en plats som enligt respondenterna har en stor betydelse för inlärning och utveckling.

6.1 Valet av barnbok i relation till mediering

Barnböcker innehåller fantasi och fakta vilket leder barnen till förståelse för sin omgivning och hur verkligheten ser ut. Vår omvärld tolkas genom människors interaktion och samspel och det bidrar till en insikt i hur världen och samhället fungerar (Strandberg, 2006). I det sociokulturella perspektivet är mediering ett centralt begrepp som betyder att människors kunskaper och utveckling är beroende av tankemässiga och somatiska redskap (Björklund, 2008).

I resultatet framträder barnboken som ett medierande redskap i undervisningen och genom användandet av barnboken uppstår olika lärandesituationer. Resultatet visar att barnböcker används som en medierande artefakt och pedagoger använder sig av

mediering i utbildningssyfte, för att öka barnens interaktion med olika former av innehåll. I resultatet framkom det att en av pedagogerna använde sig av olika föremål som hen kopplade till barnboken hen läste upp, genom dem kunde barnen utöka sin förståelse för bokens innehåll, det blev mer tydligt för barnen och det skapade intresse för vidare samtal om boken. Barnböcker inspirerar barn till rollekar och i samspel ökar de sina kunskaper och skapar en uppfattning om sin omgivning i interaktion med andra. I resultatet framkom det att respondenterna ser behovet av en närvarande och engagerad pedagog som utmanar barnen eftersom det är då barnets behov och intresse synliggörs. Tillgången till tecken och verktyg är en del av barnets utveckling på grund av att tänkande inte uppkommer i hjärnan utan växer fram i barnets gemensamma och aktiva interaktion med hjälp av artefakter. Kommunikation sker via samspelet mellan omgivning, redskap och mellan barn, det kallas mediering och är ett begrepp inom det sociokulturella perspektivet. Samspel mellan artefakter och barn skapar en trygghet och det är pedagogerna som ska ge förutsättningarna för en fungerande kommunikation (Strandberg, 2006).

6.2 Hur bidrar barnboken till en proximal utvecklingszon

I resultatet framträder vikten av det sociala samspelet och barnböcker beskrivs av respondenterna som en grundpelare för barns interaktion och samspel. Barnböcker skildrar ofta konkreta vardagliga händelser som till exempel missförstånd och konflikter vilket gör att barn får en större förståelse för andra i sin omgivning. När det till exempel uppstår en konflikt på förskolan så visar resultatet att respondenterna väljer bok utifrån de speciella händelser som uppstått, de läser boken och samtalar kring innehållet som kopplas till verkliga händelsen, till konflikten. Barnen kan då relatera sitt beteende till boken och får förståelse för hur de kan göra annorlunda.

Enligt Strandberg (2006) här rör våra individuella kompetenser från olika slags interaktioner med andra i vår omgivning. Författaren förklarar vidare att barns utveckling och lärande sker i samspel och lärarens roll är att utmana barnet. Vad som framkommit i resultatet är att barnböcker som används i ett socialt syfte leder till diskussioner och samtal vilket gör att den ömsesidiga kommunikationen förstärks. Ett centralt begrepp i det sociokulturella perspektivet är den möjliga utvecklingszonen vilket Jakobsson (2012) tar upp i sin artikel och förklarar att begreppet inriktar sig på situationer där vuxna och barn interagerar och samarbetar med varandra i speciella händelser och aktiviteter. Högläsning bidrar till interaktioner mellan både vuxna och barn, många diskussioner har sin utgångspunkt från en barnbok. Respondenterna ansåg att det är viktigt att få alla barn delaktiga och inkludera i samtalen och de berättade att de ställer frågor om texten även till de som inte räckte upp handen. Det bidrog till att även de som var lite blyga och svårt att ta initiativet till att svara fick chansen att göra det.

Respondenterna berättade att det kunde vara svårt att få den tid de ville för bokaktiviteter på grund av personalbrist eller att det bara inte hanns med. En av respondenterna ansåg att hon ville ha mer tid med barngruppen och mindre till med

det administrativa arbetet vilket skulle underlätta undervisningen genom barnböcker som en medierande artefakt. Böcker och berättande är en stor del av språkmiljön men också vuxna förebilder som utövar bokpraktik i samspel med barnen. Samspel, samarbete och interaktion beskrivs som bidragande till barns utveckling. Vikten av ett expansivt språk innebär att barnen behöver bli utmanade både genom tankar och frågor som utgår ifrån bokens innehåll för att utveckla ett socialt samspel (Norling, 2015).

6.3 På vilket sätt bidrar mediering genom artefakter till språkutveckling

Användning av en handdocka i samband med högläsning ger barnen möjlighet att sätta sig in i dockans värld med hjälp av sin fantasi och föreställningsförmåga. Genom handdockan så skapas ett samspel och den sociala förmågan tränas och det genom diskussion och kommunikation. Proximal utvecklingszon beskrivs som en koppling mellan barn och artefakter, som enligt Björklunds avhandling (2008) kallas mediering. Mediering är ett centralt begrepp i den sociokulturella teorin.

Resultatet visar att användning av artefakter, både intellektuella och materiella bidrar till barns lärande och utveckling genom att vara en länk mellan barnet och dess omvärld. Materiella artefakter som framkommit i resultatet kan vara till exempel handdockan, dinosaurier och olika djur och dockor som barnen skapat utifrån sin fantasi, det har i sin tur lett till rollekar och teater där barnen själva agerar skådespelare där de varit kreativa och fantasifulla.

Berättelser är viktiga för barns möjlighet att förstå språkets struktur och formuleringen. När den relaterade litteraturen i fältet granskas, sägs det att berättelserna tjänar för en mängd olika ändamål som; förståelse, stödja mottagande och uttrycksfulla språkkunskaper för barnen. Korta upprepade berättelser gör det möjligt för barnen att fånga språkets rytm i tidig ålder. Barnen kan ta tillfället i akt att lära sig hur språket används och utvecklas, skapa förståelse för att skriva, känna igen den nya formuleringen och grammatikstrukturen via berättelser. Att använda sig av projektor i samband med högläsning leder enligt respondenterna till en förståelse för bokstäver och dess ljud. Barnen kan följa texten medan den läses upp och de får kunskaper om hur bokstäver ser ut och låter (Yazici & Bolay, 2017).

Ett sätt att utveckla barns språkkunskaper är mediering genom artefakter då kunskaper förs över via något som ses spännande och meningsfullt (Strandberg, 2006). Ett av redskapen som används i förskolan är "handdockan" och det har förtydligats i resultatet. I samband med högläsning har barnen dramatiserat bokens innehåll, pedagogerna har tillsammans med barnen skapat olika dockor som de sedan har återberättat sagan med. Barnen uttrycker sina känslor och deras föreställningsförmåga används utifrån deras fantasi och med koppling till boken de lyssnat på. I tidigare forskning har Jakobsson (2012) beskrivit handdockan som en motivation till barns ökade intresse för olika aktiviteter vilket innebär att handdockan

är en medierande artefakt och uppskattas av barn och driver dem framåt i utvecklingen. Handdockan beskrivs som en medspelare i förskolan och att det är ett sätt att kommunicera, ett medierande redskap (Eriksson, 2017). Barns berättande i interaktion med handdockan fångas upp och på så sätt kan kommunikativa processer utvecklas mellan pedagog, barn och docka. Respondenterna beskrev handdockan som en koppling mellan barnen och deras omgivning, utifrån dockan så kunde barnen uppfatta sådant som de har erfarenheter ifrån. Handdockans funktion var medierad för att lärande uppstod genom barnets interaktion med artefakter.

Genom intervjuerna kunde vi tolka respondenternas svar och noterade att de hade olika tillvägagångssätt när det gällde användning av barnböcker. En av pedagogerna använder barnböcker i samband med samling och syftet var att barnen skulle varva ner och få en stunds vila medan en annan använde böcker i utbildningssyfte, samtalade med barnen och ställde öppna frågor så barnen kunde tänka och besvara frågor i lugn och ro. Hur får barnen en likvärdig utbildning om inte förskolepersonalen arbetar mot samma mål och behöver inte pedagogen själv utmanas? Utifrån resultatet blir det tydligt att pedagogisk utbildning är av stor vikt för att kunna bidra till barns utveckling och lärande. Där synliggörs den proximala utvecklingszonen, en pedagog med utbildning kan lära den som har lägre kunskaper om ämnet för att sedan kunna lära sig själv. Lärarnas samspelsförmåga och att skapa interaktion av dialogisk karaktär sker utifrån användningen av handdockan. Användningen av dockan utvecklar barns och vuxnas kommunikation (Forsberg Ahlcrona, 2009).

6.4 Barnböcker och kreativitet

I resultatet framkom det olika aspekter kring den fysiska miljön och hur barnböcker ska synliggöras och träda fram i de olika lärmiljöerna. I tidigare forskning har det konstaterats att en miljö där barnböcker finns tillgängliga och nära till hands bidrar till barns egna initiativ till läsning och intresset för böcker (Norling, 2015). Miljöns utformning är viktig för att skapa lärandesituationer och respondenterna anser att det krävs en noga planering för att barnens intresse och kreativitet ska träda fram. De menar också att man som pedagog ska finnas nära för att kunna upptäcka barns lärande i stunden samt kunna påverka och driva intresset vidare.

I tidigare forskning beskrivs kreativitet som en möjlighet att pröva alternativ, nya lösningar som uttrycks, förhandlas och skapas i samspelet (Johansson & Pramling Samuelsson, 2006). I samspelet sker lärande och utifrån resultatet framhävs det att samspelet utgör en stor del av barns lärande. Pedagogens roll är att ställa öppna frågor och kommunicera om detta så barnen får möjlighet att fundera och utveckla sina tankar om boken. Att kunna förflytta sig mentalt från en pågående lärandesituation och skapa metaforer, bilder och symboler samt visualisera sådant som ej är synligt är grundläggande för barns fantasi. Genom läsning kunde barnen bilda egna uppfattningar om händelser i böcker och enligt resultatet använde de sedan sin fantasi och kreativitet till skapande och dramatisering. Resultatet visade även att pedagoger ibland väljer böcker utifrån olika lärandemål, till exempel böcker som har en handling

om hur man är en bra kompis. Barnen får möjlighet att relatera det till sin egen omvärld och får en förståelse för exempelvis hur man är en bra vän (Johansson & Pramling Samuelsson, 2006).

7 Diskussion

I det här kapitlet diskuteras studiens syfte och frågeställningar. Studiens syfte var att undersöka vilka kunskaper och kompetenser barn kan utveckla genom barnböcker, ur förskollärarnas och barnskötarnas perspektiv. Studiens resultat och analys har synliggjort några pedagogers tankar kring barnbäckers roll för barns lärande och utveckling. Med hjälp av respondenternas svar och analysen har vi skapat oss en uppfattning kring barnbäckers funktion i den förskolepedagogiska praktiken. Våra slutsatser är baserade på analysen.

Förskollärarnas och barnskötarnas syn på barnböcker är att de främjar barns lärande och utveckling. I deras arbete strävar de efter att ta tillvara på varje barns individuella intresseområde och tidigare erfarenheter. Barnböcker används som ett sätt att främja barns kreativitet, fantasi, kommunikation, social interaktion och samspel. Respondenterna använder också barnböcker i undervisningen av olika ämnen såsom matematik, naturkunskap, språk samt vardagliga verklighetsbaserade händelser. Barnböcker kan kombineras med andra verktyg såsom handdockor för att kunna förmedla ett mer konkret innehåll. Barnboksaktiviteter som innehåller olika varianter av texter är främjande för barns lärande och utveckling på olika sätt. Utifrån barnboksaktiviteter sker det samtal, diskussioner och reflektioner kring bokens innehåll. Valet av barnböcker sker utifrån barns intresse. Dramatiseringar som är baserade på barnbäckers innehåll berikar barns sociala interaktionsförmåga. Respondenterna menar att användningen av barnböcker ska ha ett syfte och innehåll vid genomförandet av barnboksaktiviteter.

Detta kapitel består av tre delar med följande rubriker: *litteracitet i förskolan*, *läskunnighet*, *Berättande och högläsning i förskolan* och *lek med barnboken som stöd*. Diskussionen grundar sig i och utgår från tidigare forskning.

7.1 Litteracitet i förskolan

I vår studie ser respondenterna högläsning och dramatisering av barnböcker som ett sätt att främja barns lärande och utveckling. En barnbok blir en utgångspunkt för att öka interaktionen och kommunikationen mellan pedagogen och barnet. Genom exempelvis diskussioner kring och dramatisering av bokens innehåll kan barnet lära sig det verbala språket. Detta kan exempelvis leda till att barnet använder nya ord som barnet har lärt sig vid andra tillfällen än barnboksaktiviteter. Berättelsebaserade dramaaktiviteter ökar barns språkanvändning (Yazici & Bolay, 2017). Vi ser även att sånger, rim och ramsor utifrån barnböcker anses främja barns språk och leda till en

ökad kommunikation som barnet kan ha nytta av i vardagen. Berättande om bilder och rim och ramsor är en grund för yngre barns litteracitet (Björklund, 2008).

Utifrån resultatet verkar det praktiskt svårt för pedagoger att utföra barnboksaktiviteter, såsom läsning eller dramatisering av en boks innehåll eftersom barn har olika intresse när det gäller exempelvis val av barnböcker. Det kan leda till att en del barn är fysiskt närvarande i aktiviteten men inte mentalt. Ett annat problem är att språket i en bok kan vara ett hinder i högläsningen eller undervisningen och leda till exkludering av vissa barn. Barnet kan tappa intresset eftersom språket är för svårt. Ett barns aktiva deltagande i literacy leder till kunskap och interaktion med omvärlden (Björklund, 2008). Att förskollärare och barnskötare medierar kunskaper till barn genom berättelser kan vara problematisk. Det krävs av förskollärarna och barnskötarna en pedagogisk litteracitetkompetens som gör att berättelsen utvecklar barns kunskaper och utgår från barns tidigare litteracitetserfarenheter. Barn som blir lästa för har bättre skrivkunskaper jämfört med barn som inte blivit lästa för (Yazici & Bolay, 2017).

7.2 Berättande och högläsning i förskolan

Utifrån resultatet i vår studie ser vi hur respondenterna framhäver den fysiska miljön som bidragande till barns lärande och utveckling vid utförandet av högläsnings- och barnboksaktiviteter. Att utgå från barns perspektiv vid skapandet av en stimulerande barnboksaktivitets miljö är avgörande för barns lärande och utveckling, menar respondenterna. I praktiken är det ett dilemma när det gäller inkludering av barns perspektiv vid skapandet av en stimulerande barnboksaktivitets miljö. Förskollärares och barnskötarnas kan misstolka barnens perspektiv. Detta kan leda till att barnperspektivet tar ett större utrymme än barns perspektiv eller tvärtom. För att undervisningen och skapandet av barnboksaktivitets miljöer i förskolans verksamhet ska uppnås krävs det lyhörda förskollärare och barnskötare. Respondenterna strävar efter att främja barns samspel och kommunikation. För att kunna öka barns intresse för nya utmaningar och forskning krävs det lyhörda pedagoger som främjar samspel och kommunikation (Jonsson, 2016).

Vi ser utifrån resultatet att respondenterna beskriver ett medvetet arbetssätt kring högläsningens funktion, i enlighet med Pihlgrens (2019) studie som studerar högläsningens positiva effekt på barns språkutveckling. Interaktioner med fokus på barnets eget berättande är ett redskap som stimulerar barnets språk och litteracitet (Björklund, 2008). Att varierande barnboksaktiviteter innehåller berättande såsom diskussioner eller reflektioner stöds av både tidigare forskning och vår studies resultat. Barnboksaktiviteter som exempelvis dramatisering är mer vuxenstyrda och utmanande medan andra barnaktiviteter såsom fri lek har färre vuxenpåverkade utmaningar. Detta innebär att vuxenstyrda barnboksaktiviteter och fri lek är en kombination som främjar barns läskunnighet eller litteracitet. Alla barnaktiviteter i förskolan innehåller en del berättande, vilket främjar förskolebarns läskunnighet (Yazici & Bolay, 2017).

7.3 Lek med barnboken som stöd

I vår studie ser respondenterna att barnboksaktiviteter såsom läsning inspirerar barn till lek eller rollek. Barnböcker ger barn nya erfarenheter och kunskaper där barns tidigare erfarenheter bekräftas utifrån barnbokens innehåll. För barn är lek ett sätt att skapa förutsättningar för utforskande, vilket leder till lärande och utveckling (Norling, 2015). Respondenterna i denna studie ser att barnboksaktiviteter kan kombineras med andra verktyg eller material. Detta gör att barnbäckers innehåll blir meningsfulla för barnen. Barnböcker är ett redskap som hjälper barn att interagera, kommunicera och samspela med varandra (Björklund, 2008). Barnböcker är ett redskap som ska kombineras med andra sorts aktiviteter såsom lek och ska verka som ett effektivt sätt för mediering. Mediering av en barnboks innehåll genom lek kan öka barns intresse för användning av barnböcker. Detta kan för barnen synliggöra förhållandet mellan fantasi och verklighet. Däremot finns det risk att barnboksaktiviteter såsom högläsning kan göra att barn förlorar intresset och deltagandet i lässtunden upphör. Till exempel kan barnen göra kopplingen att efter varje högläsning sker det en styrd lek, vilket gör att barnböcker förlorar sin lockelse hos barnen. Genom rollek kan barns tidigare erfarenheter främjas (Norling, 2015). Det innebär att rollek kan främja barns språk, samspel och interaktion med andra barn eller människor, vilket betyder att lek främjar barns lärande och utveckling.

I respondenternas svar framgår det att bilder i barnböcker inspirerar barn till att berätta egna sagor. För att barn ska förstå en boks innehåll kan bilder vara ett stöd för mediering. Att använda bilder som ett sätt för mediering av böckers innehåll innebär att estetiska uttrycksformer främjar barns lärande och utveckling. Klotter och målning är betydelsefullt för barns lärande och utveckling, även rum och ramsor ger barn möjligheter att utforska språket (Norling, 2015).

Respondenterna i vår studie ser att barn har förmågan att delta i flera aktiviteter samtidigt. Barn som exempelvis leker under högläsningen är både mentalt och fysiskt närvarande. Att en del barn har förmåga till multitasking innebär att de kan utveckla en aktivitet till flera. Barn kan leka, tänka och fantisera samtidigt som de använder sig av det verbala och kroppsliga språket (Johansson & Pramling Samuelssons, 2006).

7.4 Metoddiskussion

Vi har genomfört denna studie genom att använda en kvalitativ forskningsansats och semistrukturerade intervjuer. Syftet med valet var att studera hur förskollärare och barnskötare beskriver och resonerar kring barnbokens betydelse för barns lärande och utveckling i förskolan. I intervjuerna strävade vi efter att frågorna kunde utvecklas genom att ställa motfrågor eller tydliggöra för respondenterna att de kunde utveckla svaren. På så sätt fick vi mer data som vi har bearbetat till ett resultat. Det som var bra med vårt val av metod var att respondenternas svar kunde tolkas utifrån den kvalitativa forskningsansatsen. Detta gav oss möjlighet att analysera datainsamlingen utifrån ett sociokulturellt perspektiv. Den kvalitativa forskningen syftar till tydligt formulerade forskningsfrågor som är framtagna utifrån olika nivåer (Bryman, 2011). Det som också

var bra var att vi som studenter har kunnat gå igenom respondenternas svar gemensamt och reflekterat över transkriberingen. Det som var mindre bra är att det saknas observationer av respondenternas arbetssätt, vilket kan förstärka eller ändra på studiens resultat. Att vi skickade intervjufrågorna till pedagogerna kan vara en nackdel eftersom detta kan ha påverkat respondenternas svar.

7.5 Slutsatser

Syftet med denna studie var att studera hur förskollärare och barnskötare resonerar kring barnbokens funktion för barns lärande och utveckling i förskolan. Hur väljer våra respondenter barnböcker, är det utifrån barngruppen eller den situation de befinner sig i. Utifrån vårt resultat kan vi se att barnboken har en betydande roll för barns språkutveckling, lärande och utveckling. Detta innebär att pedagogernas syn på barnböcker går i linje med förskolans läroplans mål. I resultatet framkommer att barnboksaktiviteter ska vara varierande för att nå ut till alla barn. Detta skapar förutsättningar för att främja barns lärande och utveckling. Respondenterna framhåller vikten av att innehållet i barnböcker är baserat på verklighet och fantasi, detta för att bekräfta barns tidigare erfarenheter av vardagliga händelser. Barnboksaktiviteter ses stödja barns kreativitet och inspirera till utforskande av världen. Vi kan konstatera att mycket kan göras med hjälp av barnböcker, det kan bidra till skapande, diskussioner, lekar, byggen och det leder till barnens utveckling och lärande. Med barnböcker vill pedagogerna skapa en mötesplats där världen och kunskaper medieras och i interaktion mellan barn och pedagoger.

7.6 Studiens relevans för förskolläraryrket

Studien har relevans för förskolläraryrket eftersom den lyfter vikten av att barnböcker ska ses om något utöver underhållning. Barnböcker bidrar till barns lärande och utveckling där barnböcker är ett redskap som underlättar interaktionen mellan alla aktörer. Barnböcker ses som en viktig faktor i uppfyllandet av förskolans uppdrag och mål. Ju fler varianter av barnböcker desto mer främjande för barn. Barnböcker främjar barns kommunikation och språk, vilket i sin tur främjar barns interaktion med samhället och omvärlden. Samhällets informationsflöde och den kontinuerliga förändringen medieras genom barnböcker, vilket gör att barnen blir delaktiga i framtiden. Barns fantasi och kreativitet främjas av barnböcker vilket leder till barns utforskande av sin omvärld. Barnböcker stödjer barns sociala samspel och interaktion för ett hållbart lärande och utveckling.

7.7 Förslag till fortsatt forskning

Med tanke på att respondenterna i våra intervjuer har olika erfarenheter av barnboksaktiviteter vore det intressant att jämföra med pedagoger som har gått på en fortbildning kring barnböcker. Detta kan synliggöra hur barnböcker kan användas av pedagoger i förskolan för att främja barns lärande och utveckling. En relevant fråga är också om böckernas innehåll, hur det är kopplat till undervisning och

språkutvecklingen, finns det böcker som är väsentliga för utbildningen? Vad för slags böcker behöver finnas på en förskola och behöver det finnas ett syfte med böckerna? En annan aspekt är om det finns barnen med speciella behov, är böckerna valda utifrån hens förutsättningar? Hur gör man då i en barngrupp med flera barn? En slutsats är att vissa böcker borde kopplas till känslor och det kan vara en relevant undersökning. I dagens samhälle är det viktigt att få fram sina tankar och kunna göra sig förstådd språkmässigt, finns det möjlighet att det kan utvecklas och synliggöras genom barnböcker? En annan slutsats är att undersöka barns delaktighet och inkludering i bokaktiviteter, hur arbetar pedagoger för att få alla barn delaktiga och delta i beslutsfattning kring relevanta aspekter i barnboksaktiviteter.

8 Referenser

- Björklund, E. (2008) *Att erövra litteracitet, små barns kommunikativa möten med berättande, bilder, text och tecken i förskolan*. Göteborg: Acta universitatis gothoburgensis. <http://hdl.handle.net/2077/18674>
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Eriksson, M. (2017). *Barnbokens magi: lärande samspel i sagans värld*. Stockholm: Lärarförlaget.
- Forsberg Ahlcrona, M. (2009) *Handdockans kommunikativa potential som medierande redskap i förskolan*. Göteborg: Acta universitatis gothoburgensis. <http://hdl.handle.net/2077/20889>
- Jakobsson, A. (2012). *Sociokulturella perspektiv på lärande och utveckling, lärande som begreppsmässig precisering och koordinering*. Sverige: Pedagogisk forskning. https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/15890/sociokulturella_perspektiv.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Johansson, E och Pramling Samuelsson, I (2006). *Lek och läroplan - Möten mellan barn och lärare i förskola och skola*. Göteborg: Acta universitatis gothoburgensis. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/19096/1/gupea_2077_19096_1.pdf
- Jonsson, A. (2016). Förskollärares kommunikation med de yngsta barnen i förskolan med fokus på kvalitativa skillnader i hur ett innehåll kommuniceras. *Nordic early childhood education research journal*, 12 (1), 1–16. Doi: <https://doi.org/10.7577/nbf.1232>
- Lindö, R. (2017). *Det tidiga språkbudet*. Lund: Studentlitteratur.
- Norling, M. (2015) *Förskolan - en arena för social språkmiljö och språkliga processer*. Västerås: Mälardalens Högskola. <http://mdh-diva-portal.org/smash/get/diva2:783021/fulltext02.pdf>
- Pihlgren, Ann (2019). Högläsning. Stockholm: Fritzez. Nerladdad från: https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/5-las-skriv/F%C3%B6rskola/021-Lasa-o-beratta/del_01/Material/Flik/Del_01_MomentA/Artiklar/M21_fsk_01A_01_ho_glasning.docx
- Repstad, P. (2007). *Närhet och distans- Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan: Lpfö18*. Stockholm: Fritzes.
- Strandberg, L. (2006). *Vygotskij i praktiken: bland plugghästar och fuskklappar*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.

- Svensson, A. (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening*. (2., omarb. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Nerladdad från https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1529480532631/Godforskningssed_VR_2017.pdf
- Williams, P., Sheridan, S., & Pramling Samuelsson, I. (2000). *Barns samlärande: en forskningsöversikt*. Stockholm: Statens skolverk.
- Yazici, E och Bolay, H (2017). *Story Based Activities Enhance Literacy Skills in Preschool Children*. Turkiet: Department of Early Childhood Education, Faculty of Education Universal. *Journal of Educational Research* 5(5): 815-823, 2017
DOI: <http://www.hrpub.org> 10.13189/ujer.2017.050528

Bilaga 1

Intervjuunderlag till pedagoger

1. Vad betyder barnböcker för dig? Kan du berätta mer?
2. Tror du att barns samspel och sociala förmåga gynnas av barnböcker och dess innehåll?
3. Hur kan barns samspel och interaktion främjas med hjälp av barnböcker? Ge ett konkret exempel?
4. Vilka/vilket teoretiskt perspektiv utgår du ifrån vid läsning av barnböcker och varför?
5. Vilka vetenskapliga teorier/perspektiv kan du koppla till barnböckers innehåll?
6. Hur vill du att läsmiljön ska vara utformad för att främja barns intresse för barnböcker? Kan du berätta mer?
7. Vilka kunskaper når barn enligt dig när det handlar om användning av barnböcker i undervisningen på förskolan? Ge ett konkret exempel?
8. Hur använder du barnboken relaterat till barns lärande och utveckling? Kan du berätta mer?
9. Är det något du vill tillägga eller bidra till barnbokens syfte i förskolan?

Bilaga 2**Missivbrev till pedagoger**

Hej!

Vi är två förskollärostudenterna vid namn Camilla Trolle och Shabir Adnan som studerar vår sista termin på Mälardalens högskola i Eskilstuna. Vi ska genomföra en studie som handlar om pedagogers sätt att se på barnböcker och vad det betyder för barns lärande och utveckling i förskolan. Studien ingår i vårt självständiga arbete.

Vi följer Vetenskapsrådets (2017) forskningsetiska principer och behöver samtycke från dig som pedagog för att kunna genomföra intervjuer. Vi behöver även ha ditt samtycke för ljudinspelning av intervjun. Det är frivilligt att delta i studien och ni har möjligheter att avbryta om ni vill det. Intervjuer kommer att behandlas konfidentiellt, vilket innebär att du kommer vara anonym där ingen vet vem som har medverkat. Det insamlade materialet används endast i studien fram tills den är klar och godkänd, därefter raderas insamlade data.

Vid frågor är du välkommen att kontakta oss.

Med vänliga hälsningar

Camilla Trolle & Shabir Adnan

Studenter

Camilla Trolle

Mail:

trolle_camilla@hotmail.com

Shabir Adnan

Mail:

saa17001@student.mdh.se

Handledare i MDH
Eskilstuna

Johannes Rytzler

Mail:

johannes.rytzler@mdh.se